

Izvrsnost kao čimbenik opstanka

Izvrsnost je danas ključni preduvjet poslovnog opstanka i daljnega društveno-ekonomskoga rasta. Izvrsnost nije jednokratni bljesak ili kontinuirana dobra volja za postizanjem rezultata, već je to dugotrajni proces balansiranja niza mjera i unaprjeđenja znanja koji rezultira povećanjem kvalitete života ili u čistom poslovnom smislu povećanjem opće dobiti i rasta poslovanja.

EU je u svojoj Lisabonskoj strategiji još 2000. godine definirala smjernice i željene ciljeve za postizanje izvrsnosti i osiguravanje odgovarajuće tehničke i financijske pomoći zemljama članicama i onima koje to postaju. U okvirima EU definirani su centri izvrsnosti i odgovarajući kriteriji za procjenu izvrsnosti. Da bi to ostvarili u EU su definirali Europska istraživačka područja (ERA) koja u svojoj osnovi imaju za cilj omogućiti protočnost istraživača i izgradnju vrhunske istraživačke infrastrukture, razmjenu znanstvenih dostignuća, optimizaciju europskih i nacionalnih istraživačkih programa te stvaranje partnerskih veza s ostalim svjetskim centrima.

IZVRSNOST SE ZASNIVA NA ZNANJU I INOVATIVNOSTI PRIMIJENJENIM U FOKUSIRANIM ISTRAŽIVANJIMA I TEHNOLOGIJSKOM PRIJENOSU REZULTATA ISTRAŽIVANJA U ODGOVARAJUĆE PROIZVODE KOJI GARANTIRAJU KONKURENTSKU TRŽIŠNU PREDNOST.

Na početku trećega milenija vodeći makro ekonomisti uočili da će do 2020. godine najjače ekonomije u svijetu biti SAD, Kina, Indija i Japan, i to temeljem ulaganja u istraživanje i razvoj te tehnološkijske kapitalizacije dosegnutog znanja. To je bio okidač da EU počne stvarati svoj program ulaganja u izvrsnost. Godine 2005. je napravljena prva sustavna analiza postignuća. Uočeno je da se program razvija u dobrom smjeru, ali ne dovoljnom dinamikom tako da su sada na snazi i dodatne mjere za ubrzanje programa, što pokazuje i prijedlog novog EU proračuna za 2008. godinu koji predviđa značajnija ulaganja u pojedine sektore od interesa i stvaranje Europskog instituta za tehnologiju.

Gdje je Hrvatska?

Prema podacima EU iz 2005. godine Hrvatska je negdje u sredini ljestvice s izdvajanjem od 1,2% ukupnoga nacionalnoga dohotka za istraživanje i razvoj, npr. kao Italija i Španjolska. Europska zemlja s najmanjim izdvajanjem za istraživačko-razvojne djelatnosti je Cipar s manje od 0.5%, a najbolje su dvije skandinavske zemlje - Švedska s 3.9% i Finska s 3.45%. Prosjek za EU je 1.9% s ciljem dosizanja 2.5% do 2010. godine. To je umanjeње u odnosu na prvotne planove Lisabonske strategije - 3%, i zaostajanje za Japanom koji je na 5.2%. Hrvatska je definirala svoje smjernice povećanja ulaganja i počinje definirati akcijski plan s ciljem da dosegne investicije u istraživanje i razvoj od 3% ukupnoga nacionalnoga dohotka. Definirani su i dugoročni ciljevi za povećavanje broja visoko obrazovanih djelatnika u gospodarstvu, kao i dugoročni cilj dosizanja 40000 doktora znanosti (u odnosu na sadašnjih oko 5500) do 2025. godine. Hrvatska je osnovala Hrvatski institut za tehnologiju te agencije za tehnološkijske transfere. Sustavno se počinje koristiti EU fondovima za razvoj. Prvi korak zasigurno mora biti sređivanje stanja oko poreznih poticaja za istraživanje i razvoj kao i poticaja za školovanje i zapošljavanje. Naša kompanija u domeni izvrsnosti jedan je od vodećih poslovnih subjekata u hrvatskom gospodarstvu: imamo priznati privatni istraživačko-razvojni centar, imamo prihvaćeni znanstveno-istraživački projekt kojega financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a sudjelujemo i u EU istraživačko-razvojn timer okvirnim programima.

Investicijski fondovi s privatnom ponudom

Otvoreni investicijski fondovi predstavljaju najlakši i najsigurniji ulazak na tržište kapitala, pogotovo građanima koji ne posjeduju dovoljno znanja i vremena za samostalno trgovanje na burzi. Kada se govori o investicijskim fondovima, uglavnom se misli na investicijske fondove s javnom ponudom, što znači da je kapital prikupljen od široke investitorske javnosti. Međutim, postoje i fondovi s privatnom ponudom koji su namijenjeni ograničenom krugu investitora s posebnim zahtjevima.

Osnivanje takvih fondova omogućeno je Zakonom o investicijskim fondovima donesenom krajem 2005. godine. Za razliku od mnogobrojnih informacija o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom, o fondovima s privatnom ponudom se malo može čuti u medijima, i to zbog toga što je društvima koja njima upravljaju zakonom zabranjeno voditi javnu promidžbenu kampanju.

Osnovna razlika između fondova s privatnom ponudom i fondova s javnom ponudom je u tome što fondovi s privatnom ponudom svojim investitorima nude preciznije definiranu strukturu ulaganja, kao i veću izloženost riziku, što potencijalno donosi i veći prinos. Nadalje, u ovim fondovima je propisano minimalno ulaganje u iznosu od 750.000 kuna, ali uz uvjet da je ukupna imovina investitora najmanje dvostruko veća. Članstvo u fondu s privatnom ponudom ograničeno je i brojem investitora (ne smije ih biti

više od 200), pri čemu društvo za upravljanje fondovima ima diskrecijsko pravo pozivanja i prihvaćanja ulagača. Sve to ukazuje na vrstu potencijalnih ulagača u fondove s privatnom ponudom - bogate pojedince i kompanije koje posjeduju slobodan kapital koji žele investirati uz mogućnost da se prilikom formiranja portfelja vodi računa o njihovim potrebama i željama.

Situacija u našoj zemlji

U Hrvatskoj najveći broj privatnih fondova pod upravljanjem ima InterCapital Asset Management (ICAM) koji upravlja sa šest fondova. Privatnim fondovima također upravljaju HPB Invest (dva fonda), Raiffeisen Invest te Aureus Invest, a u svibnju ove godine je dva nova fonda pokrenuo i Adriatica Capital. Prema podacima objavljenim na stranicama Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga imovina pod upravljanjem svih fondova s privatnom ponudom iznosila je krajem travnja 630,8 milijuna kuna. Premda je imovina ovih fondova tek mali dio imovine investicijskih fondova općenito, treba imati na umu da su privatni fondovi još uvijek mladi te je za očekivati da će se „kvalificirani investitori“ u idućem razdoblju u većem broju okrenuti ovakvom obliku ulaganja.